

# **Christelijke Hogeschool Ede**

## **M Speltherapie**

### **Beperkte opleidingsbeoordeling**

038A2023.03

## Samenvatting

In juni 2023 is de bestaande hbo-masteropleiding Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede bezocht door een visitatiepanel van NQA. Deze masteropleiding met een omvang van 60 EC wordt in deeltijd in Ede aangeboden. De opleiding is ooit gestart als post-hbo opleiding Speltherapie die ten dienste van het beroep van speltherapeut werd gegeven. Nu is het een grote masteropleiding met 175 studenten voor professionals in het agogische of pedagogische domein die speltherapie in willen zetten om kinderen te helpen zich verder te ontwikkelen. Na afronding van de opleiding kan men zich laten registreren als Speltherapeut. De opleiding biedt een uitdagend programma aan dat goed is geconstrueerd en waarin het community leren een belangrijke rol inneemt. De studenten worden in hun ontwikkeling begeleid door een betrokken team van ervaren en gedreven docenten. Het panel oordeelt **positief** over de kwaliteit van de opleiding in zijn geheel.

### Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De doelstellingen van de opleiding zijn goed afgestemd op de beroepspraktijk van Speltherapie en de leeruitkomsten zijn passend voor het hbo-masterniveau. De opleiding heeft een krachtige visie op het beroepsprofiel geformuleerd en deze duidelijk en herkenbaar uitgewerkt in kerntaken met bijbehorende leeruitkomsten. De kerntaak onderzoeken is gericht op een duurzame ontwikkeling van de beroepspraktijk van de speltherapie. Het is daarbij dan ook passend dat het ontwikkelen van onderzoekend vermogen zoveel mogelijk in de beroepspraktijk plaats vindt.

### Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het programma is helder geconstrueerd en kent duidelijke inhoudelijke lijnen. De studenten zijn positief over de onderwijsleeromgeving die zij als veilig en prettig ervaren. Ze ervaren dat de opleiding open staat voor feedback en in staat is om naar aanleiding daarvan adequaat te handelen. Het programma is inhoudelijk gezien intensief. Studenten ondergaan de leertherapie, verdiepen zich in de methodiek van Speltherapie en ontwikkelen zich in korte tijd tot het hbo-masterniveau. De opleidingsachtergrond en praktijkervaring van de instromende studenten kunnen daarbij behoorlijk verschillend zijn. Door in te zetten op het community leren worden deze verschillen goed overbrugd. De docenten vormen een hecht, betrokken team met een sterk ontwikkeld lerend vermogen. Ze benaderen studenten op gelijkwaardige wijze en dat wordt door studenten gewaardeerd. De voorgenomen onderwijsvernieuwingen zijn terecht. Met name het meer aan elkaar verbinden van programmaonderdelen is positief. Zo kunnen praktijkervaringen van de studenten meer verbonden worden met het ontwikkelen van het onderzoekend vermogen.

### Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De toetsing ondersteunt goed het leerproces van de studenten en de relatie van de toetsing met kerntaken en leeruitkomsten is duidelijk. De integrale toetsing aan de hand van beroepsproducten is passend en wordt zorgvuldig uitgevoerd. Intervisie en kalibratie tussen examinatoren en docenten vindt meer dan

voldoende plaats. Kenmerkend voor de intervisie is het beoordelen van alle onderzoeksplannen door alle examinatoren gezamenlijk. Toetsing wordt als een gedeelde verantwoordelijkheid gezien en de ontwikkelgerichte functie van toetsing krijgt veel aandacht. De examencommissie is goed gepositioneerd, ziet adequaat toe op de toetskwaliteit en neemt systematisch steekproeven om deze kwaliteit te borgen. De nadruk ligt bij het verbeteren van de toetskwaliteit vooral op vergelijkbare en ontwikkelgerichte feedback bij de rubrics van de beoordelingsformulieren. Het is volgens het panel van belang om ook aandacht te schenken aan de beoordelingscriteria zelf binnen de rubrics. De criteria van de leeruitkomst en de kerntaak 'valoriseren en positioneren' verdienen extra aandacht zodat ze meer in lijn zijn met de beschrijving van de leeruitkomst.

#### **Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten**

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De beoordeelde Mastertheses en Stageverslagen van recent afgestudeerden tonen aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd. Het is wel opmerkelijk dat het thesisonderzoek bij alle bestudeerde eindwerken vergelijkbaar is opgezet. De opleiding krijgt het advies meer variatie aan te brengen in de onderzoeksopzet, zodat de opzet van thesisonderzoek beter aan kan sluiten op onderwerpen die vernieuwend en relevant zijn voor het domein van Speltherapie. Daarnaast krijgt de opleiding het advies om meer aandacht te schenken aan het theoretisch onderbouwen van het methodisch handelen. Het werkveld is overigens wel tevreden over de rol van de opleiding bij het onderbouwen van de effectiviteit van Speltherapie. Ook alumni kijken tevreden terug op de opleiding die hun heeft geleerd om meer overstijgend te handelen en denken. Met name de cliëntgerichte grondhouding, waaraan veel waarde wordt gehecht, krijgt in de opleiding goed aandacht en dit resulteert in goed opgeleide speltherapeuten.

# Inhoudsopgave

<b>Samenvatting</b>	<b>3</b>
<b>Inleiding</b>	<b>6</b>
<b>Schets van de opleiding/Karakteristiek</b>	<b>8</b>
Basisgegevens opleiding	8
Terugblik vorige visitatie	9
<b>Beoordeling NVAO-standaarden</b>	<b>10</b>
<b>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</b>	<b>11</b>
<b>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</b>	<b>14</b>
<b>Standaard 3 Toetsing</b>	<b>19</b>
<b>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</b>	<b>22</b>
<b>Eindoordeel over de opleiding</b>	<b>24</b>
<b>Aanbevelingen</b>	<b>25</b>
<b>Bijlagen</b>	<b>26</b>
1. Bezoekprogramma 8 juni 2023	26
2. Bestudeerde documenten	27

# Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-masteropleiding Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede (CHE). Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de CHE en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het een aanbeveling voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2022 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 8 juni 2023. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer dr. M. Spreen, (voorzitter, domeindeskundige), lector Vaktherapie en Hogeschoolhoofddocent Social Work, NHL Stenden,

De heer dr. T.W. Scheewe (domeindeskundige), Hogeschoolhoofddocent en opleidingsmanager Werkgebied Psychomotorische therapie en Oefentherapie, Calo Hogeschool Windesheim,

Mevrouw W.E.M. van den Heuvel (domeindeskundige), Hogeschooldocent Speltherapie en Spelagogiek, lid van Speelforum, Ruimte voor de Jeugd, Docentennetwerk het jonge kind, Kennispalet Spel,

Mevrouw J.M. Hagendijk-Bos (studentlid), Student hbo-masteropleiding (deeltijd) Psychomotorische Therapie aan Hogeschool Windesheim.

De heer ir. A.B.C. Hoitink, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

De hbo-masteropleiding Speltherapie is een unieke opleiding. Het panel is geïnstrueerd over het beoordelingskader van de NVAO. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie.

## *Werkwijze panel en procesverloop*

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Twee weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg van het panel plaatsgevonden op de locatie van de opleiding, de zogenaamde agenderende audit. Tijdens dit vooroverleg heeft het panel kennis gemaakt met de opleiding en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd. In dit overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal

bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezookdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. De visitatiedag sloot af met het ontwikkelgesprek tussen het panel en vertegenwoordigers van de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezookdag om (inloopsprekuren). Van deze mogelijkheid is geen gebruik gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

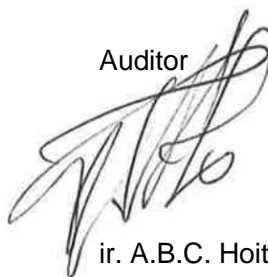
Utrecht, 12 oktober 2023

Panelvoorzitter



dr. M. Spreen

Auditor



ir. A.B.C. Hoitink

## Schets van de opleiding/Karakteristiek

De Christelijke Hogeschool Ede (CHE) is de enige onderwijsinstelling in Nederland die de masteropleiding Speltherapie aanbiedt. De opleiding is in 2009 gestart als een post-hbo praktijkopleiding Speltherapie. In overleg met en op verzoek van de Nederlandse Vereniging voor Speltherapeuten (NVVS) en de Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB) is deze praktijkopleiding doorontwikkeld naar een masteropleiding die sinds 2018 wordt aangeboden. Met een masterdiploma Speltherapie kunnen therapeuten lid worden van de NVVS en zich registreren als vaktherapeut bij de FVB. Afgestudeerden kunnen zich daarnaast registreren als jeugdprofessional bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) en zij voldoen aan de eisen die verzekeraars stellen ten aanzien van psychosociale basiskennis.

De opleiding hanteert de volgende definitie voor speltherapie: 'Speltherapie is een vorm van therapie die speciaal is ontwikkeld voor de behandeling van kinderen die door ingrijpende gebeurtenissen en/of problematische persoonlijkheidsontwikkeling in hun ontwikkeling (dreigen) belemmerd (te) worden. Een speltherapeut maakt op methodische wijze gebruik van de therapeutische krachten van spel'.

Aankomende studenten beschikken over een hbo- of wo-diploma van een opleiding in hetagogische of pedagogische domein en hebben minimaal twee jaar werkervaring met het werken met kinderen in hulpverlening, onderwijs of een vergelijkbaar werkveld. De opleiding heeft een omvang van 60 EC. Het programma wordt in deeltijd aangeboden en heeft een nominale duur van twee jaar. De belangstelling voor deze opleiding is aanzienlijk; op het moment van visiteren zijn er in totaal 175 studenten bij deze opleiding ingeschreven. Kenmerkend voor de opleiding is dat in het programma het leren van de speltherapie wordt gecombineerd met het ontwikkelen tot het masterniveau. In Nederland wordt nog geen bacheloropleiding Speltherapie aangeboden. Dit gaat overigens op korte termijn veranderen; de CHE gaat namelijk vanaf september 2024 ook de bacheloropleiding Speltherapie aanbieden.

### Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in CROHO	M Speltherapie
ISAT-code CROHO	49294
Oriëntatie en niveau opleiding	Hbo-master
Niveau opleiding	Master
Graad	Master of Arts
Aantal studiepunten	60 EC
Opleidingslocatie	Ede
Variant	Deeltijd
Onderwijstaal	Nederlands



## Terugblik vorige visitatie

De vorige visitatie betrof de Toets Nieuwe Opleiding in 2018. Het panel oordeelde positief over de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving. Ten aanzien van de toetsing werden er voorwaarden gesteld aan de onderzoekslijn voor wat betreft de volgende onderwerpen:

- een afweging van onderzoeksmogelijkheden (kwalitatieve en kwantitatieve, onderbouwd op basis van de effectladder van Van Yperen) en een onderbouwing van wat in de eerste jaren realistisch is, wat op termijn wenselijk is en wat dat doet met de onderbouwing van de praktijken nu en in de toekomst.
- aansluiting op gevalideerd onderzoek in het brede veld van therapie;
- verbinding met bestaande onderzoeksdomeinen in het brede veld van therapie;
- verbinding met actuele en onderzoekswaardige vragen uit het werkveld;
- terugkoppeling van onderzoeksresultaten naar het onderwijsprogramma en het werkveld.

De opleiding heeft vervolgens de onderzoekslijn uitgewerkt en hierover aan de NVAO gerapporteerd. Daarin is onder andere aangegeven dat studenten hun werkomgeving gaan benutten om onderzoek te doen naar speltherapie. Daarnaast is er binnen het team van docenten een kernteam samengesteld waarin zowel de methodische expertise als de expertise op het gebied van onderzoek is vertegenwoordigd en er is een curriculumteam ingericht om de samenhang en kwaliteit van het onderwijs te borgen. Deze aanvullende rapportage over de onderzoekslijn is vervolgens door de NVAO positief beoordeeld (2019-2020).

In dit visitatierapport geeft het panel aan wat de stand van zaken is met betrekking tot deze thema's van de onderzoekslijn. Een aantal is uitgewerkt zoals is aangegeven (zie standaard 2, 3). Bepaalde thema's verdienen volgens het panel nog aandacht, zoals met name bij standaard 4 is aangegeven.

# Beoordeling NVAO-standaarden

# Standaard 1 Beoogde leerresultaten

*De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.*

## Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De doelstellingen van de opleiding zijn goed afgestemd op de beroepspraktijk en de leeruitkomsten zijn passend voor het masterniveau NLQF 7. Het panel is positief over de krachtige visie op het beroepsprofiel dat duidelijk en consistent is uitgewerkt. Het panel ondersteunt het integreren van onderzoekend vermogen met de beroepspraktijk en moedigt de opleiding aan om daarmee door te gaan. Het is positief dat het curriculumteam het gesprek voert over de positie van de masteropleiding ten opzichte van de te ontwikkelen bacheloropleiding Speltherapie. Het panel adviseert om bij de positionering van de masteropleiding de inzichten te benutten die bij vergelijkbare vaktherapie opleidingen zijn opgedaan zoals bij de masteropleiding Psychomotorische Therapie of Vaktherapie.

## Onderbouwing

### *Opleidingsprofiel*

Speltherapie is een vorm van therapie waarbij spel een middel is om kinderen individueel of in groepsverband te helpen zich verder te ontwikkelen. Het spel is hierbij een middel van communicatie. Door het spel kan een kind aangeven welke problemen het ervaart. Dit kunnen problemen zijn van sociaal-emotionele en/of gedrag gerelateerde aard. Door het spel geeft het kind op een persoonlijke manier weer hoe het met problemen omgaat. Het spel biedt daarnaast de gelegenheid om bij het op gang brengen van de gewenste ontwikkeling aan te sluiten op het niveau van het kind. Speltherapie wordt bij diverse instellingen en organisaties ingezet. Speltherapeuten kunnen werkzaam zijn in de jeugdhulpverlening, (geestelijke) gezondheidszorg, het (speciale) onderwijs of in een eigen praktijk.

Het opleidingsprofiel is duidelijk geformuleerd en wordt goed onderbouwd. De opleiding wil vakbekwame speltherapeuten opleiden die over de theoretische en methodische expertise beschikken om kinderen en jongeren te behandelen. In het profiel van de opleiding staan centraal: het leren hanteren van het therapeutische proces, de houding van de therapeut en het gebruik van spel als medium. Houdingsaspecten als empathie en het congruent kunnen handelen vanuit een cliëntgerichte manier van werken, zijn van belang voor de speltherapie. Daarnaast is het van belang om te kunnen communiceren, samenwerken en verbinden met relevante betrokkenen zoals ouders en hulpverleners. Tijdens de opleiding leren studenten daarom zich te verdiepen in de gehele leefsituatie van cliënten. Naast directe relaties en persoonlijke activiteiten zijn dit bijvoorbeeld ook aspecten zoals de woonsituatie, onderwijs en tijdsbesteding. Volgens de opleiding dienen speltherapeuten deze aspecten mee te nemen bij het op gang brengen van de gewenste ontwikkeling.

### Leeruitkomsten

Het opleidingsprofiel is herkenbaar in de kerntaken en leeruitkomsten van het programma. Het op methodische wijze inzetten van het speltherapeutisch proces komt in de leeruitkomsten duidelijk naar voren. Figuur 1 laat zien dat de opleiding aanvullend hierop aandacht schenkt aan onderzoek naar de effecten van speltherapie en aan het voorbereiden op de rol van speltherapeut met een eigen praktijk. Het panel onderschrijft deze kerntaken en leeruitkomsten die volgens het panel passend zijn voor het beroepsdomein en behoren bij het professionele masterniveau NLQF-7. Het is positief dat de leeruitkomsten zijn afgestemd op de leeruitkomsten van het Landelijke Domeinprofiel Vaktherapeutische Beroepen en op het beroepsprofiel van de NVVS. Bij de totstandkoming van de leeruitkomsten zijn bovendien speltherapeuten uit het werkveld geraadpleegd. Daarnaast is het masterprofiel afgestemd met het profiel van de bacheloropleiding Social Work van de CHE. Uiteindelijk zijn de kerntaken en leeruitkomsten ook afgestemd met de werkveldadviescommissie van de opleiding.

Kerntaak	Leeruitkomst
1. Vraag verhelderen, analyseren, plan maken en rapporteren 2. Speltherapeutische interventies ontwerpen, uitvoeren en evalueren 3. Methodisch handelen vanuit het speltherapeutisch proces	A. De afgestudeerde kan, op basis van verdiepende en specialistische theorie op het gebied van speltherapie en aanverwante vakgebieden, methodisch handelen t.b.v. cliënten met een complexe problematiek, vanuit een cliënt centered therapeutische houding die afgestemd is op de levenssituatie en context van de cliënt. De afgestudeerde stemt zijn werkzaamheden af op het begripsniveau, de belevingswereld en de draagkracht van de cliënt
4. Inschakelen en begeleiden van ouders en informeel netwerk	B. De afgestudeerde kan, in belang van het kind, samenwerken met ouders en andere betrokkenen vanuit theoretische kaders over communicatie en grondhouding.
5. Verantwoorden van het eigen handelen	C. De afgestudeerde kan kritisch en autonoom reflecteren op het eigen handelen vanuit theoretische, ethische en juridische achtergronden en geeft daarmee sturing aan het ontwikkelen van de eigen professionaliteit.
6. Zichzelf ontwikkelen in het beroep en bijdragen aan de positionering van speltherapie (valorisatie)	D. De afgestudeerde kan zich positioneren in het vakgebied, de relevantie van speltherapie laten zien op micro-, meso- en macro-niveau en een originele bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het vakgebied.
7. Netwerken	E. De afgestudeerde kan een divers netwerk van samenwerkingsrelaties ontwikkelen en onderhouden en kan functioneren in de multidisciplinaire context van het beroep.
8. Bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het beroep en het eigen kennisniveau door middel van onderzoek.	F. De afgestudeerde kan zelfstandig praktijkgericht onderzoek (effect onderzoek of onderzoek naar werkzame factoren) uitvoeren met behulp van methodologische kennis en (internationale) wetenschappelijke literatuur en daarmee een originele bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het vakgebied van speltherapie.

*Figuur 1 Kerntaken en leeruitkomsten masteropleiding Speltherapie (bron ZER Speltherapie CHE, 2023).*

### Onderzoekend vermogen

De opleiding wil onderzoekende professionals opleiden. De opleiding stelt het onderzoek ten dienste aan een duurzame ontwikkeling van de speltherapeut en de beroepspraktijk. Het panel ondersteunt deze visie en vindt het sterk dat die duidelijk wordt onderbouwd en is vertaald naar uitgangspunten voor het onderwijsprogramma. De opleiding wil studenten opleiden tot kritische professionals die kunnen reflecteren op hun eigen handelen en van daaruit overstijgend kunnen

kijken naar de beroepspraktijk zodat ze een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van deze beroepspraktijk. Dit sluit wat het panel betreft goed aan bij de zich nog ontwikkelende beroepspraktijk en sluit bovendien aan bij de hbo-master standaard van de Vereniging Hogescholen.

#### *Afstemmen met het werkveld*

De opleiding stemt de leeruitkomsten af met de werkveldadviesraad (WAR) die uit zes leden bestaat en twee keer per jaar bijeen komt. In deze raad worden de ontwikkelingen in het werkveld en de vertaling ervan met de opleiding besproken. Ook ervaringen van het werkveld met studenten en afgestudeerden worden in de WAR besproken. Het panel concludeert dat de opleiding goed in contact is met het werkveld en dat de kerntaken en leeruitkomsten goed zijn afgestemd met het werkveld.

De afstemming heeft er onder andere toe geleid dat de opleiding geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen zelfstandig- en in dienstverband werkende speltherapeuten. Daarnaast is op aangeven van het werkveld de context waarin speltherapie wordt geleerd meer multidisciplinair geworden. Het panel ondersteunt de ontwikkeling die de opleiding heeft ingezet om de WAR actiever te betrekken bij de doorontwikkeling van het onderwijsprogramma. Sinds een jaar wordt de WAR ingezet om specifiek feedback te geven over ontwikkelingen in de leerlijnen of de modules. De samenstelling van de WAR kan hierbij variëren, afhankelijk van de leerlijn of de modules.

De WAR wordt op deze wijze ook betrokken bij de herpositionering van de masteropleiding, ten opzicht van de bacheloropleiding die vanaf 2024 wordt aangeboden. Met name voor de methodiek van speltherapie heeft dit gevolgen. Het panel adviseert de opleiding om bij deze herpositionering ook te kijken naar hoe andere vaktherapeutische opleidingen dit hebben ingevuld, zoals de masteropleiding Psychomotorische Therapie (Windesheim) of Vaktherapie (HAN).

Afstemming vindt niet alleen met de WAR maar ook op andere manieren plaats. De opleiding stemt het programma af met de praktijkbegeleiders die studenten tijdens hun stage begeleiden. Deze praktijkbegeleiders worden jaarlijks uitgenodigd voor een startbijeenkomst waarbij ook afstemming over het programma plaats vindt. Daarnaast is er intensief contact tussen docenten en werkveld. Veel docenten zijn voor een deel ook zelf als speltherapeut werkzaam. Aanvullend heeft de opleiding professionele leergemeenschappen (PLG's) ingericht waarin studenten, docenten en deskundigen uit het werkveld per kennislijn verschillende thema's verder onderzoeken, uitdiepen en ontwikkelen. Ook dit draagt positief bij aan de afstemming op het werkveld. In de volgende standaard worden deze PLG's verder toegelicht als onderdeel van de onderwijsleeromgeving.

## Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

*Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.*

### Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het programma is helder geconstrueerd en kent duidelijke inhoudelijke lijnen die wat het panel betreft nog meer met elkaar verbonden kunnen worden. De studenten vinden de onderwijsleeromgeving prettig en veilig. De opleiding staat open voor feedback en handelt vervolgens adequaat. Inhoudelijk gezien is het programma behoorlijk intensief. Studenten ondergaan de leertherapie, verdiepen zich in de methodiek van Speltherapie en ontwikkelen zich tot op het hbo-masterniveau. De opleidingsachtergrond en praktijkervaring van de instromende studenten kunnen daarbij behoorlijk verschillend zijn. Door sterk in te zetten op het community leren worden deze verschillen goed overbrugd. De docenten zijn meer dan voldoende gekwalificeerd en vormen een hecht, betrokken team. Het team heeft een sterk lerend vermogen en wordt gekenmerkt door een ontwikkelgerichte kwaliteitscultuur. Ze benaderen studenten op gelijkwaardige wijze en dat wordt door studenten zeer gewaardeerd. De voorgenomen onderwijsvernieuwingen vinden instemming bij het panel. Met name het meer met elkaar verbinden van programmaonderdelen spreekt het panel aan. Zo kunnen praktijkervaringen, wat het panel betreft, meer benut worden voor het ontwikkelen van het onderzoekend vermogen en voor het positioneren van het vakgebied van Speltherapie.

### Onderbouwing

#### *Kenmerken van de onderwijsleeromgeving*

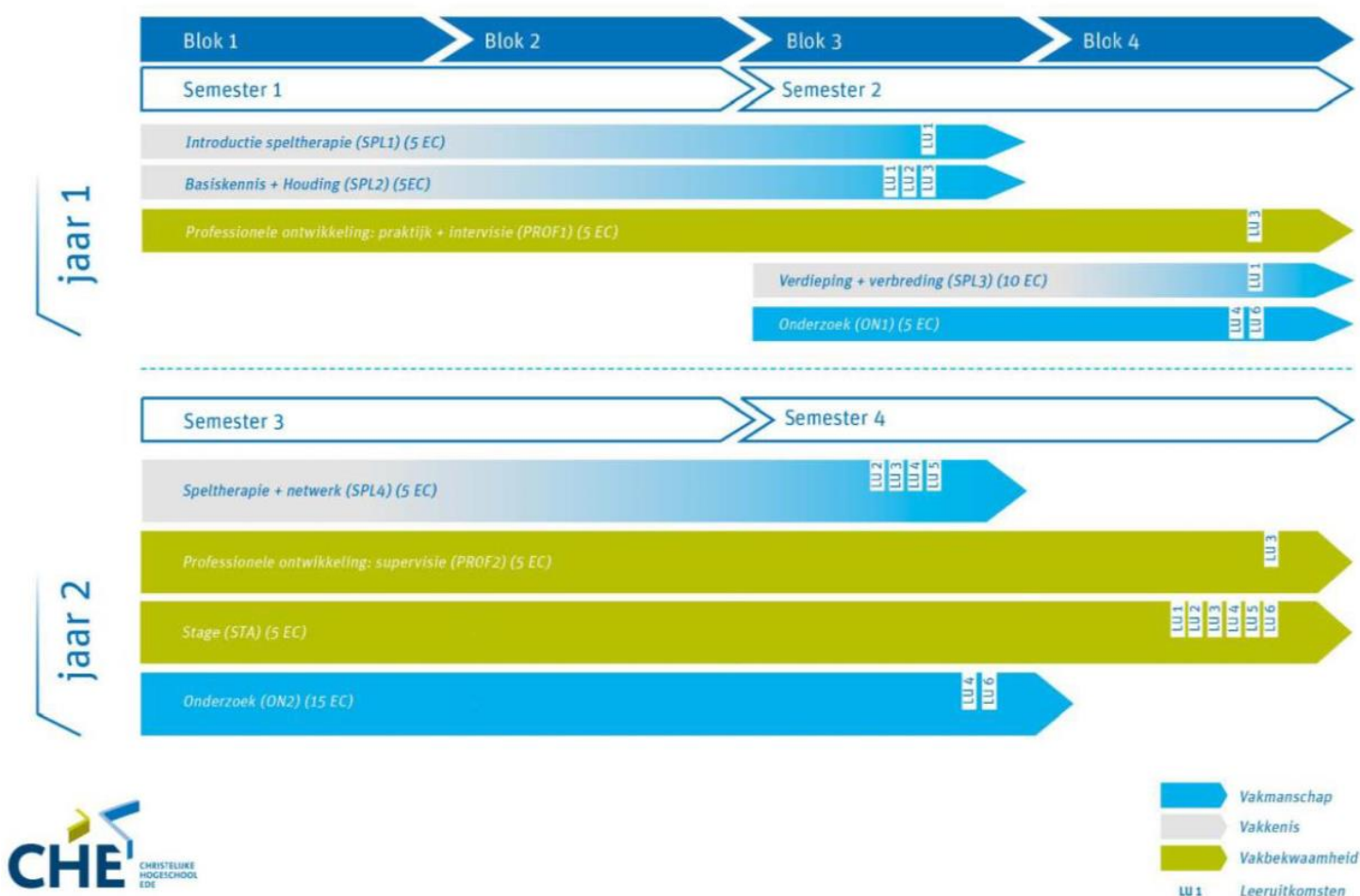
Het panel is onder de indruk van de onderwijsleeromgeving die zich sterk richt op de ontwikkeling van de student. Het panel vindt deze ontwikkelgerichtheid krachtig omdat het overeen komt met de nadruk die de opleiding legt op het cliëntgericht werken als speltherapeut. Om de ontwikkeling van de studenten te stimuleren neemt het gezamenlijk leren een belangrijke plek in. Er zijn daarnaast relatief veel contactmomenten ingeroosterd. Studenten komen wekelijks bijeen voor onderwijs, trainingen en groepsbijeenkomsten voor intervisie en supervisie. Op deze wijze kunnen studenten kennis integreren met praktijkervaringen en elkaar helpen in de professionele ontwikkeling en het onderzoek. Het gezamenlijk leren in groepsbijeenkomsten sluit ook goed aan bij de verschillende achtergronden van de studenteninstroom. Aankomende studenten zijn agogisch of pedagogisch opgeleid en hebben ervaring in het werken met kinderen in de hulpverlening of het onderwijs.

#### *Opzet en inhoud van het programma*

De opleiding biedt het tweejarige programma van 60 EC in deeltijd aan. De studiejaar zijn verdeeld in twee semesters en in vier blokken. Het programma onderscheidt drie leerprocessen: vakkennis, vakmanschap en vakbekwaamheid. In figuur 2 is aangegeven in welke programmaonderdelen deze drie leerprocessen aan bod komen. In het eerste studiejaar ligt de nadruk op het verwerven van vakkennis over speltherapie en op het ontwikkelen van vaardigheden in speltherapie. Naarmate het programma vordert gaan vakkennis en vaardigheden

geleidelijk over in vakmanschap (van licht naar donkerblauwe kleur). In het eerste jaar ontwikkelen studenten speltherapeutische vaardigheden binnen de context van de opleiding en de intervisiegroep, in het tweede jaar ontwikkelen zij deze vaardigheden verder tijdens de stage. Voor het derde leerproces vakbekwaamheid is er in het programma continu aandacht. In het eerste jaar krijgt dit vorm via intervisiebijeenkomsten waarbij studenten in eerste instantie inzicht krijgen in hun persoonlijke motivatie en ontwikkeling als therapeut. De intervisie gaat na het eerste jaar over in supervisie. Studenten gaan in het tweede jaar op stage en reflecteren in supervisiebijeenkomsten op de kennis en ervaringen die tijdens de stage zijn opgedaan.

## Curriculum master Speltherapie



Figuur 2 schematisch overzicht van het programma (bron ZER Speltherapie CHE, 2023).

### Speltherapie module 1 tot en met 4

De methodiek van speltherapie wordt helder geconstrueerd aangeboden in vier modules; drie in het eerste jaar en de vierde in het tweede jaar. De methodiek start in module SPL1 met een introductie op speltherapie. Studenten leren in deze module wat speltherapie is en zetten de eerste stappen in het vormgeven van een speltherapeutische behandeling. De leertherapie maakt onderdeel uit van deze introductie. Deze therapie houdt in dat studenten hun eigen levensverhaal en persoonlijke processen centraal stellen. Studenten ondergaan zelf een psychotherapeutische behandeling zodat ze zichzelf goed leren kennen. Het panel onderschrijft de waarde die de

opleiding geeft aan leertherapie. Het panel vindt het essentieel dat studenten deze therapie ondergaan omdat zij daardoor goed het onderscheid kunnen maken tussen wat van henzelf en wat van de ander is.

Naast de Introductie op Speltherapie start het programma met de module Basiskennis en Houding (SPL2). Deze module behandelt de relevante theoretische kaders zoals de systeemtheorie, contextuele benadering, ontwikkelingspsychologie en de cliëntgerichte basishouding. De module biedt studenten een breder theoretisch kader, bevat vaardigheidstrainingen en gaat in op de basishouding van de speltherapeut. Wat het panel betreft is de aandacht voor de cliëntgerichte basishouding terecht voor het leerproces tot speltherapeut.

In het tweede semester wordt de methodiek verder verdiept en verbreed (SPL3). Studenten maken een keuze uit vier thema's die bij speltherapie veel voorkomen: kinderen met een beperking, kinderen die chronisch ziek zijn, kinderen met oorlogs- en vluchtverhalen of speltherapie in het basisonderwijs. Daarnaast vindt er een verdieping plaats op thema's zoals huiselijk geweld, het eigen familieverhaal, seksueel misbruik en de eigen seksuele ontwikkeling.

De methodiek van speltherapie wordt in het tweede jaar afgesloten met de module Speltherapie en Netwerk (SPL4). In deze module leren studenten vanuit theoretische kaders over de benodigde communicatie en grondhouding om in het belang van het kind samen te werken met ouders en andere betrokkenen. Uiteindelijk zijn studenten in staat om zelfstandig te reflecteren op hun eigen handelen en zijn ze in staat om sturing te geven aan hun eigen ontwikkeling als speltherapeut. Het panel merkt op dat de opleiding relatief veel tijd besteedt aan de initiële inhoud van speltherapie. Het panel heeft hiervoor begrip aangezien er nog geen bacheloropleiding in speltherapie wordt aangeboden. Het meer aan elkaar verbinden van deze vier methodische modules wordt door het panel aangemoedigd. Wat het panel betreft is dit een passende ontwikkeling voor een masteropleiding.

### *Stage*

In de stagenota geeft de opleiding duidelijk aan wat de bedoeling is van het praktijkleren. De nota geeft voor studenten, praktijkbegeleiders en stagedocenten helder aan wat er van hen wordt verwacht. Studenten gaan voorafgaand aan het tweede studiejaar op zoek naar een geschikte stageplek bij een geregistreerde speltherapeut. De stage houdt in dat zij voor een dagdeel per week gedurende het gehele jaar meelopen in de beroepspraktijk. Tijdens de stage maken studenten in totaal 42 therapiesessies mee met kinderen en/of hun ouders. Uiteindelijk voeren studenten zelf in ieder geval twee speltrajecten uit. Van alle sessies maken zij verslagen waarvan de kernbevindingen besproken worden in supervisiebijeenkomsten. Het praktijkleren wordt zo gekoppeld aan de supervisie en aan de professionele ontwikkeling in het tweede jaar.

### *Begeleiding en Professionele ontwikkeling*

In het programma is er structureel aandacht voor studentbegeleiding en voor de professionele ontwikkeling van studenten. Dat begint met de Leertherapie als onderdeel van de module Introductie Speltherapie. Daarnaast is er begeleiding in de intervisie met groepen van vijf tot zes studenten. Deze intervisiegroepen komen in het eerste jaar twaalf keer bijeen. Studenten voeren in totaal zes leeropdrachten uit en bespreken tijdens deze intervisiebijeenkomsten persoonlijke en aangereikte casuïstiek. In het tweede jaar komen de studenten tien keer bijeen in supervisiegroepen van vier studenten. Een LVSC-erkende begeleider (Landelijke Vereniging voor



Supervisie en Coaching) is bij deze supervisiebijeenkomsten aanwezig, waarin studenten reflecteren op leeropdrachten en stage-ervaringen.

#### *Onderzoekend vermogen*

Zoals in figuur 2 is te zien zijn twee modules gewijd aan onderzoekend vermogen. Studenten bekwamen zich in onderzoek en voeren een onderzoek uit. De eerste module gaat met name in op kwalitatieve onderzoeksmethoden, zoals het opzetten en uitvoeren van interviews en het analyseren van kwalitatieve data. In leerwerkgroepen verwerken studenten de aangeboden theorie en inzichten. De eerste module leidt uiteindelijk tot een plan van aanpak voor het onderzoek van de masterthesis dat in het tweede jaar wordt uitgevoerd. Om het onderzoek in het tweede jaar te ondersteunen zijn er in samenwerking met lectoraten diverse kennislijnen en professionele leergemeenschappen (PLG's) ingericht. Studenten kunnen voor hun masterthesis deelnemen aan een PLG. Er zijn PLG's ingesteld voor de volgende kennislijnen; langdurige zorg, sociale basis, zorg voor jeugd, waarden en zingeving en in de kennislijn herstel van relaties. Elke kennislijn heeft een eigenaar en de onderzoeksopdrachten zijn afkomstig van lectoraten en externe opdrachtgevers zoals instellingen voor jeugdzorg en jeugdhulp GGZ, Leger des Heils et cetera. Aanvullend is er sinds september 2023 een kenniskring speltherapie ingesteld, waarin vijf onderzoekers actief zijn. Het panel ondersteunt het voornemen van de opleiding om de onderzoek modules meer te verbinden met de stage en methodische modules. Door deze onderdelen met elkaar te verbinden ontstaat er meer ruimte voor de onderzoekslijn en het ontwikkelen van het onderzoekend vermogen.

#### *Internationalisering*

Internationalisering is in het programma voldoende geconcretiseerd. Het panel ondersteunt de initiatieven die de opleiding neemt voor verdere internationalisering. Naast het stimuleren van internationale literatuur, zet de opleiding namelijk in op verdere internationale samenwerking. Zo is er sprake van een samenwerking met het Canadese Rocky Mountain Play Therapy Institute. Er zijn over en weer gastlessen verzorgd en er zijn Webinars georganiseerd over onder andere het Play Therapy Dimensions model. De opleiding en het Canadese instituut wisselen bovendien studentenproducten uit met elkaar. Mogelijkheden voor uitwisseling van studenten zijn er ook met de University of Montana Bulgaria in Bulgarije. Deze initiatieven leiden ertoe dat er jaarlijks twee tot vier studenten een masterthesis uitvoeren voor een internationale opdrachtgever. Daarnaast zijn recent twee studenten gestart met een internationale stage.

#### *Docenten*

Het panel stelt vast dat de opleiding wordt verzorgd door een veelzijdig, goed opgeleid docententeam. In totaal zijn drieëntwintig docenten bij de uitvoering van de opleiding betrokken. Alle docenten beschikken over een mastergraad. De meest voorkomende expertisedomeinen zijn Psychologie, Orthopedagogiek, Speltherapie en Social Work. Er is een kernteam ingesteld waarin de twee expertisegebieden onderzoek en speltherapie evenredig zijn vertegenwoordigd. Het panel vindt het positief dat zes docenten zijn gepromoveerd en dat er drie promotietrajecten gaande zijn. Zes docenten zijn als speltherapeut geregistreerd en de opleiding maakt gebruik van gastdocenten die veelal ook werkzaam zijn als speltherapeut. Uit de evaluaties blijkt dat de studenten de docenten waarderen om hun expertise en hun betrokkenheid. De studenten zijn met name positief over de gelijkwaardige wijze waarop ze worden benaderd en over de aandacht die er is voor de onderlinge verbinding tussen studenten.

Voor professionalisering en scholing heeft de opleiding meer dan voldoende aandacht. De CHE heeft een veelzijdig aanbod van cursussen en trainingen. Zo worden er workshops in feedback aangeboden en wordt er standaard tijd gereserveerd voor professionalisering en scholing. Ondanks dit aanbod en ondersteuning, merkt het panel op dat slechts tien docenten beschikken over de basiskwalificatie examinering (BKE). Daarnaast beschikken vier docenten over de seniorkwalificatie examinering. In de onderwijsuitvoering houdt de opleiding er voldoende rekening mee dat niet iedereen BKE gecertificeerd is. Toch adviseert het panel de opleiding om aandacht te schenken aan de BKE certificering van docenten.

#### *Voorzieningen*

De opleiding wordt uitgevoerd op de CHE locatie in Ede. De CHE biedt goede reguliere voorzieningen voor de studenten. Het onderwijs en de PLG/intervisie/supervisie bijeenkomsten vinden plaats in een modern gebouw met adequate ICT-voorzieningen, een mediatheek en voldoende studieruimtes. De onderwijsleeromgeving wordt ondersteund door de digitale leeromgeving Itslearning. Daarnaast zijn er diverse spelmaterialen beschikbaar ter ondersteuning van het onderwijs en de trainingen. Het panel merkt echter op dat er geen spellokaal aanwezig is. Mogelijkheden voor een dergelijk lokaal worden door de opleiding en de hogeschool onderzocht. Volgens het panel is een dergelijk lokaal gewenst om real-time therapie sessies plaats te laten vinden en om studenten met elkaar te laten oefenen en experimenteren. Daarnaast draagt een spellokaal bij aan de zichtbaarheid van de opleiding binnen de hogeschool.

## Standaard 3 Toetsing

*De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.*

### Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De toetsing ondersteunt goed het leerproces van de studenten en de relatie met kerntaken en leeruitkomsten is duidelijk. De integrale toetsing aan de hand van beroepsproducten is passend en wordt zorgvuldig uitgevoerd. Intervisie en kalibratie vinden meer dan voldoende plaats. Het panel is onder de indruk van het beoordelen van onderzoeksplannen door alle examinatoren gezamenlijk. De toetsing wordt als een gedeelde verantwoordelijkheid gezien en de ontwikkelgerichte functie van toetsing krijgt binnen de opleiding goed aandacht. De examencommissie is goed gepositioneerd en ziet adequaat toe op de toetskwaliteit en neemt systematisch steekproeven om deze kwaliteit te borgen. De intervisie tussen examinatoren krijgt veel aandacht, met name het geven van meer vergelijkbare en ontwikkelgerichte feedback bij het gebruik van de rubrics. Wat het panel betreft verdienen de kerntaak en de leeruitkomst 'valoriseren en positioneren' meer aandacht en kunnen deze beter worden verankerd in de toetscriteria van de rubrics dan nu het geval is.

### Onderbouwing

#### *Systeem van toetsing*

De toetsing en het onderwijsprogramma zijn goed op elkaar afgestemd omdat de beroepstaken en leeruitkomsten het uitgangspunt zijn van de toetsen. Het systeem van toetsing is ingericht volgens het toetsbeleid van de opleidingen die behoren tot de Sociale Studies van de CHE. Het panel ondersteunt de uitgangspunten van dit toetsbeleid dat uitgaat van integraal toetsen en van het zoveel mogelijk aansluiten bij reële beroepssituaties. Daarnaast dienen toetsen de studenten te stimuleren en te motiveren in hun leerproces. De opleiding heeft het systeem van toetsing helder ingericht. De taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk verdeeld. Bij het ontwikkelen, opstellen, afnemen en beoordelen van toetsen zijn altijd meerdere docenten betrokken (meergoed-principe). Eén van de betrokken docenten is als examinerator verantwoordelijk voor de toetscyclus. Deze docent beschikt minimaal over de basiskwalificatie examinering (BKE) en is ook verantwoordelijk voor de toetsmatrijs en het beoordelingsformulier.

#### *Toetsuitvoering*

Het panel heeft van alle toetsen voorbeelden ingezien en leidt hieruit af dat de uitvoering in lijn is met het toetsbeleid en met de opleidingsspecifieke uitgangspunten voor toetsing. De toetsen in de modules Speltherapie 1, 3 en 4 zijn integraal, waarbij de studenten aan de hand van beroepsproducten worden beoordeeld. Voorbeelden van deze beroepsproducten zijn: observatieverslagen naar aanleiding van drie keer spelen met een kind (SPL1 Introductie op Speltherapie), een creatieve bijdrage voor het beroep (SPL3 Verdieping en Verbreding) of een casusbeschrijving en het voeren van een oudergesprek met een reflectie (SPL4 Speltherapie en Netwerk). De toets van Basiskennis en Houding (SPL2) is een schriftelijke kennistoets met open en gesloten vragen.

De toetsing van de professionele ontwikkeling vindt plaats aan de hand van leeropdrachten, reflecties en eindverslagen. In het eerste jaar voeren studenten zes leeropdrachten uit, in het tweede jaar zijn dit er vier. Ze maken daarnaast verslagen van de intervisie/supervisie bijeenkomsten waarin ze laten zien dat ze kunnen reflecteren op hun persoonlijke en professionele leerproces. Uiteindelijk schrijven ze aan het eind van jaar 1 en jaar 2 een eindverslag waarin ze terugblikken op het gehele jaar. Aan het einde van een studiejaar wordt de Professionele ontwikkeling aan de hand van al deze beroepsproducten in een portfolio assessment getoetst.

De toetsing van de stage bestaat uit een midden-evaluatie en een eindevaluatie. Voorafgaand aan het evaluatiegesprek leveren studenten beroepsproducten aan, zoals observatieverslagen, behandelplannen en verbatims (letterlijke beschrijving van een behandelsessie). De midden-evaluatie vindt halverwege de stage plaats. De stagedocent en praktijkbegeleider bespreken op dat moment in hoeverre een student de persoonlijke leerdoelen en leeruitkomsten heeft behaald. Deze beoordeling is formatief en biedt inzicht in welke leerdoelen in de tweede helft van de stage aandacht gaan krijgen. De eindevaluatie is een summatieve toets, gebaseerd op beroepsproducten en een verslag waarin de student reflecteert op de persoonlijke leerdoelen die bij de midden-evaluatie zijn geformuleerd.

Het onderzoekend vermogen wordt aan het eind van het eerste jaar getoetst aan de hand van het onderzoeksplan en het plan van aanpak voor de masterthesis. De masterthesis wordt getoetst aan de hand van een rapport. Een voorwaarde voor deze toetsing is dat studenten de resultaten van het onderzoek hebben gepresenteerd tijdens een afsluitend symposium. Het panel is positief over deze voorwaarde omdat die de dialoog over het onderzoek met medestudenten en werkveld benadrukt. Het panel is daarnaast positief over de open benadering van de beoordeling waarbij het eindcijfer wordt onderbouwd door goed ingevulde rubrics van beide examinatoren.

#### *Borging kwaliteit toetsing en beoordeling*

De borging van de toetskwaliteit voldoet. Het panel vindt dat zowel de examencommissie als de opleiding hun rol pakken in de borging en verbetering van de toetskwaliteit. De examencommissie is ingesteld voor de opleidingen van Sociale Studies. Naast de opleiding Speltherapie zijn dit de bacheloropleiding Social Work en de Masteropleiding Contextuele Benadering. Een lid van de examencommissie is als docent betrokken bij beide masteropleidingen, waardoor er voldoende binding is met de opleiding. Een van de overige leden is een extern lid. Door deze samenstelling is de examencommissie goed gepositioneerd om onafhankelijk de toetskwaliteit te borgen. Jaarlijks vindt er één tot twee keer een gesprek plaats met de curriculumcommissie(s?) van de opleidingen. Verder bespreekt de examencommissie in ieder geval driejaarlijks met elke examinerator de gehele toetscyclus en screent de examencommissie toetsen en afstudeerwerken steekproefsgewijs. Het panel leidt hieruit af dat de examencommissie voldoende erop toeziet dat de opleiding de toetskwaliteit bewaakt en uitbouwt.

Het panel merkt naar tevredenheid op dat de opleiding in peerreviews en kalibratiesessies gericht aandacht schenkt aan de kwaliteit van het toetsen en beoordelen. Een goed voorbeeld hiervan is dat examinatoren gezamenlijk alle onderzoeksplannen met bijbehorende plannen van aanpak

beoordelen. Het panel vindt deze intervisie en kalibratie waardevol omdat docenten op deze wijze goed met elkaar afstemmen en een gedeelde cesuur voor het plan van aanpak ontstaat. Een ander voorbeeld zijn de supervisors die ten behoeve van peer reviews en intervisie drie keer per jaar bijeenkomen. Uit de gevoerde gesprekken leidt het panel af dat bij de intervisie en bij de kalibratie tussen supervisors de focus meer ligt op het leveren van vergelijkbare en ontwikkelgerichte feedback, dan op het correct en vergelijkbaar noteren van scores in de beoordelingsrubrics. Wat het panel betreft mag deze focus meer liggen op de criteria van de rubrics. Het panel vindt namelijk de criteria van leeruitkomst D (positionering in en ontwikkeling van het vakgebied) te licht en niet in overeenstemming met wat de leeruitkomst aangeeft. In het algemeen adviseert het panel om in de intervisie- en kalibratiesessies meer aandacht te schenken aan de beoordelingscriteria van de rubrics. Specifiek beveelt het panel aan om de criteria van leeruitkomst D meer in overeenstemming te brengen met de leeruitkomst en de kerntaak 'valorisatie en positionering?'.

## Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

*De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.*

### Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel concludeert aan de hand van de beoordeelde eindwerken dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd. Studenten tonen het eindniveau aan in de Masterthesis en de Stage. Het panel merkt op dat de onderzoeksopzet van de masterthesis vergelijkbaar is voor alle bestudeerde eindwerken. Meer variatie in de onderzoeksopzet wordt door het panel geadviseerd. De theoretische onderbouwing van het methodisch handelen verdient wat het panel betreft ook meer aandacht. De eindwerken laten zien dat het eigen maken én het methodisch onderbouwen van speltherapie in combinatie met onderzoekend vermogen op masterniveau behoorlijk veel van de studenten vraagt. Het panel heeft hiervoor begrip omdat er nog geen bacheloropleiding in Speltherapie bestaat. Als de bacheloropleiding ook wordt aangeboden dan verwacht het panel dat er minder aandacht nodig zal zijn voor het eigen maken van Speltherapie. Het werkveld is tevreden over de opleiding en geeft aan dat de opleiding een waardevolle bijdrage levert aan de onderbouwing van speltherapie in de beroepspraktijk. Ook afgestudeerden kijken tevreden terug op hun opleiding, die hen naast speltherapie ook heeft geleerd om overstijgend te handelen en te denken. Werkveld en alumni zijn bereid om bij te dragen aan verdere ontwikkeling van de opleiding. Samen met de lectoraten en de professionele leerwerkgroepen biedt dit voldoende mogelijkheden voor de gewenste doorontwikkeling van deze unieke masteropleiding.

### Onderbouwing

#### *Producten van afgestudeerden*

De opleiding stelt het eindniveau vast aan de hand van de Stage en de Masterthesis. De Stage heeft betrekking op leeruitkomsten A tot en met E. In een eindgesprek met de stagedocent en praktijkbegeleider wordt het kunnen hanteren van het speltherapeutisch proces beoordeeld. Daarnaast wordt vastgesteld of studenten het eigen handelen kunnen verantwoorden en of ze in de speltherapie kunnen samenwerken met ouders en overige betrokkenen. De masterthesis heeft betrekking op het onderzoekend vermogen (leeruitkomst F). Studenten onderzoeken het vakgebied van speltherapie. In het onderzoek laten zij zien een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling en positionering van speltherapie in het beroepenveld (leeruitkomst D).

Het panel heeft stagerreflectieverslagen en mastertheses van vijftien recente afgestudeerden beoordeeld en stelt vast dat de beroepsproducten met bijbehorende beoordelingen goed inzicht geven in het gerealiseerde eindniveau van de leeruitkomsten. De stagebeoordelingen bevestigen het behalen van het hbo-masterniveau. Het verantwoorden van het eigen handelen (leeruitkomst C) en het inschakelen en begeleiden van ouders en informeel netwerk (leeruitkomst B) zijn goed zichtbaar in de stagebeoordelingen. Voor leeruitkomst A adviseert het panel om de theoretische onderbouwing van het methodisch handelen meer zichtbaar te maken in de mastertheses. Het netwerken (leeruitkomst E) mag wat het panel betreft meer op het meso- en macro-niveau zichtbaar zijn in de stagerapportage.

Met betrekking tot de mastertheses concludeert het panel dat het praktijkgericht onderzoek methodisch goed wordt beheerst, maar dat de benadering van het onderzoek wat eenzijdig is. Inhoudelijk gezien liggen de onderzochte onderwerpen redelijk dicht bij wat er in het algemeen al bekend is over speltherapie. Studenten doen bijvoorbeeld onderzoek naar de werkzame factoren binnen speltherapie voor het ontwikkelen van zelfwaardering bij hoogbegaafde kinderen, of doen onderzoek naar het inzicht in ouder-kind speltherapie, of onderzoeken de werkwijze van speltherapeuten bij traumaverwerking van kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld. De onderzoeksvragen worden volgens een aangereikte methode en aanpak uitgewerkt. Het panel leidt hieruit af dat de opleiding nadruk legt op een correcte methodische benadering van praktijkonderzoek. De eindwerken laten zien dat studenten deze methodiek beheersen. Het panel adviseert de opleiding om het inhoudelijke vernieuwende aspect van het onderzoek meer aandacht te geven. Ervan uitgaande dat speltherapie als nieuwe therapie het initiële stadium achter zich heeft gelaten, kunnen de mastertheses meer vernieuwende inzichten bieden. Het panel ondersteunt daarom het voornemen van de opleiding om meer variatie in onderzoeksmethodieken toe te passen en moedigt de opleiding aan om de kennislijnen (Langdurige zorg, Sociale basis, Herstel van relaties en Zorg voor jeugd) een meer prominente plek te geven in het praktijkgerichte onderzoek. De bijdrage aan het domein van speltherapie kan volgens het panel ook worden vergroot door het onderzoek meer te verbinden met de stage. Het panel deelt dan ook de verwachtingen van de opleiding dat de recent gestarte kennislijnen en de Professionele leergemeenschappen de relevantie voor de beroepspraktijk gaan vergroten.

#### *Functioneren afgestudeerden*

Het werkveld is tevreden over het functioneren van afgestudeerden. In de beroepspraktijk voorzien speltherapeuten in een behoefte om kinderen door spelen te leren hun emoties te reguleren. De masteropleiding draagt volgens werkveld en afgestudeerden bij aan het onderbouwen van de effectiviteit van speltherapie, zodat het voortdurend verantwoord van speltherapie in de beroepspraktijk minder nodig is. Afgestudeerden geven aan dat ze hebben geleerd om overstijgend te denken en te handelen. Dit leidt in de beroepspraktijk ertoe dat ze bijvoorbeeld in toenemende mate de hoofdbehandelaar worden van een cliënt. Het cliëntgerichte werken als grondhouding van het handelen is hierbij zeer belangrijk. Deze bevindingen van het werkveld en de afgestudeerden is in lijn met de cliëntgerichte en studentgerichte cultuur van de opleiding die op deze manier studenten goed opleidt tot speltherapeut.

## Eindoordeel over de opleiding

	M Speltherapie
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-masteropleiding Speltherapie van de Christelijke Hogeschool Ede als **positief**.



# Aanbevelingen

## Standaard 3:

- Breng de criteria van de leeruitkomst D en kerntaak 6 in overeenstemming met het valoriseren en positioneren van Speltherapie.

# Bijlagen

## 1. Bezoekprogramma 8 juni 2023

Tijd	Onderdeel en gespreksdeelnemers
09.45-10.00	<b>Inloop panel</b>
10.00-10.10	<b>Welkom</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Directeur Sociale Studies</li> <li>• Opleidingscoördinator master Speltherapie</li> <li>• Lid curriculumteam (portefeuille kwaliteitszorg)</li> <li>• Projectondersteuner</li> </ul>
10.15-10.45	<b>Gespreksronde 1: Werkveld</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Speltherapeut bij Praktijk Golfbreker,</li> <li>• Kindertherapeut bij Kentalis,</li> <li>• Speltherapeut bij Praktijk Sorghvliet (alumna),</li> <li>• Speltherapeut bij 's Heeren Loo,</li> <li>• Bestuurslid Nederlandse Vereniging van Speltherapeuten.</li> </ul>
11.00-12.00	<b>Gespreksronde 2: Demonstratie speltherapie + Presentatie Stage + Opleidingsmanagement, Curriculumteam en Lectoraat</b> <i>Management Sociale Studies:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Directeur Sociale Studies,</li> <li>• Leidinggevende Sociale Studies.</li> </ul> <i>Curriculumteam:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Voorzitter,</li> <li>• Lid (3x),</li> <li>• lid (portefeuille kwaliteitszorg).</li> </ul> <i>En verder:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Lector Jeugd en Gezin/kennislijn Speltherapie</li> <li>• Moduleleider, docent en examinator SPL1</li> </ul>
12.15-13.00	<b>Gespreksronde 3: Docenten</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Moduleleider en examinator Professionele Ontwikkeling jaar 2</li> <li>• Moduleleider, docent en examinator SPL1 jaar 1</li> <li>• Docent en examinator Stage jaar 2</li> <li>• Moduleleider, docent en examinator SPL 2 jaar 1</li> <li>• Moduleleider en docent Onderzoek jaar 1 en 2</li> <li>• Docent Methodiek jaar 1 en 2</li> </ul>
13.30-14.00	<b>Gespreksronde 4: Examencommissie, examinatoren en Opleidingscommissie Sociale Studies</b> <i>Examencommissie:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Voorzitter,</li> <li>• Commissielid</li> </ul> <i>Examinatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Examinator Onderzoek jaar 1</li> <li>• Examinator Onderzoek jaar 2</li> <li>• Examinator Stage jaar 2</li> </ul> <i>Opleidingscommissie:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Docent-lid</li> </ul>
14.15-15.00	<b>Gespreksronde 5: Studenten</b> Jaar 1: 3 studenten, Jaar 2: 1 student en 1 student tevens lid opleidingscommissie.
16.00-16.15	<b>Terugkoppeling bevindingen panel aan opleiding</b>
16.30-17.15	<b>Ontwikkelgesprek met het panel</b> Directeur Sociale Studies: Curriculumteam (zeven docenten) Lectoraat Jeugd en Gezin:

## 2. Bestudeerde documenten

Jaarplan M Speltherapie, 2022-2023,  
Uitkomst midterm review M Speltherapie voorjaar 2022,  
Relatie leeruitkomsten en toetsen M Speltherapie,  
Visie op onderzoek CHE,  
Tijdschrift voor Hoger Onderwijs (artikel over onderzoek naar de opvattingen over praktijkgericht onderzoek van lectoren van de CHE),  
Stagenota 2022-2023,  
Onderzoeksnota 2022-2023,  
Overzicht docenten 2022-2023,  
Onderwijs- en Examenregeling 2022-2023,  
Toetsbeleidsplan Sociale Studies 2021-2023,  
Eindverslag review afstudeerprocedure MSP door Examencommissie 2022-2023,  
Jaarverslag examencommissie Social Studies 2021-2022,  
Diverse artikelen gepubliceerd in vakbladen,  
Diverse beroepsproducten met beoordelingen.  
Diverse notulen van opleidingscommissie en werkveldadviesraad,  
Vijftien eindweken van recent afgestudeerden,  
Voorbeelden van alle voorkomende toetsen.